

KÜLFÖLDI FOGLALKOZTATÁS MAGYAR SZEMMEL

- a TB- és adórendszerek összetettségének vizsgálata –

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	2
1) Általános „igazságok” a társadalombiztosítással kapcsolatban.....	3
a. „Egy ország mind fölött”	3
b. Különleges szabályok	4
i. Több tagállamban történő munkavégzés, több foglalkoztató.....	4
2) Gyakorlati példák	7
Magyar társaság, külföldi foglalkoztatott, több EU tagállam munkavégzési hely	7
USA cég, magyar foglalkoztatott, több EU tagállam munkavégzési hely.....	8
Argentin cég, argentin állampolgár foglalkoztatott, magyarországi munkavégzés.....	11

Bevezető



Akár multicégnél, akár egy kisebb társaságnál is előfordul, hogy **kapcsolt vállalkozástól** (partner, együttműködő, szoros gazdasági kapcsolatban lévő stb.) **kolléga érkezik** egy feladatra. A nyugodt, felkészült HR-es „hátradől és csípőből” mondja a kiküldetés, kirendelés miatti mentesítő rendelkezéseket. Az „izgalmak” akkor kezdődnek, amikor az előzetes levélváltásból kiderül, hogy a kolléga nem kiküldetés vagy kirendelés keretében jön, Algériai állampolgár, munkáját Magyarországon és Romániában is végzi (eltérő mértékben) és lakóhelye Szlovákiában lesz.

A fenti felvetés persze szándékosan sarkított példa, de sokszor az élet produkál ennél különbet is. Ugyanakkor a korábbi tapasztalatok azt mutatják, hogy **a külföldi társaságok magyarországi foglalkoztatása** vagy **magyar társaságok külföldön történő, nem magyar állampolgár foglalkoztatása** számos társadalombiztosítási (és adózási) kérdést vett fel annak eldöntésére, hogy a magyar társadalombiztosítás alá fog-e egyáltalán tartozni, mikortól, milyen kötelezettsége lesz a külföldi foglalkoztatónak, illetve a foglalkoztatottnak, hol kell ezen jövedelmét leadóznia stb.

Jelen kiadványban – a műfaj sajátosságaira tekintettel, korlátozott terjedelemben – vizsgáljuk a **humán erőforrás foglalkoztatásának határon átnyúló kérdéseit** egy előre rögzített scenáriókör alapján. A kiadvány terjedelmi okok miatt nem tér ki a kiküldetés, kirendelés, a munkaerő kölcsönzés keretében történő foglalkoztatás vagy éppen a hajózó és EU személyzet speciális eseteire.

1) Általános „igazságok” a társadalombiztosítással kapcsolatban



Első lépésben rögzítenünk kell, hogy a most vizsgált szabályok kizárólag az **EGT államok (és Svájc) és azon államok** vonatkozásában alkalmazandók, akikkel Magyarország ún. **szociális biztonsági egyezményt** [Egyezmény] vagy azzal azonos rendeltetésű **szociálpolitikai egyezményt** kötött. Mivel a NAV által rendszeresen közzétett [\[itt\]](#) alkalmazandó Egyezmények száma és a világ országainak száma nem fedik egymást, így könnyen szembesülhetünk olyan helyzettel, amikor az adott esetben nincs Egyezmény Magyarország és az szóban forgó ország között.

a. „Egy ország mind fölött”

Azokban az esetekben, ahol van Egyezmény, illetve alkalmazandó az **Európai Unió közös Koordinációs Rendelete** [Rendelet], ott az Egyezmény, illetve a Rendelet által meghatározott ország TB jogszabályai lesznek az irányadók. Az alkalmazandó joghatóság kiválasztásának főszabálya a **munkavégzés tényleges helye**, azaz, ahol ténylegesen, fizikailag végzi a munkát a munkavállaló, annak az országnak a társadalombiztosítási szabályai fognak vonatkozni rá és a munkáltatójára. A Rendelet és az Egyezmények kizárólag **a joghatóságot jelölik ki**, s nem szabályozzák a bejelentkezés, a járulékfizetés stb. kérdéseit. Ezt mindig azon ország TB joga alapján kell megvizsgálni, amelyet a Rendelet vagy az Egyezmények kijelölnek.

A Rendelet és az Egyezmények közös jellemzője, hogy mindenképp **kizárják azt a lehetőséget**, hogy a szóban forgó állampolgár, személy két (vagy több) országban egyszerre legyen biztosított.

Főszabály tehát az, hogy munkavállalóként egy (tag)államban tevékenységet folytató személyek az adott (tag)állam jogszabályainak hatálya alá tartoznak.

b. Különleges szabályok

Speciális szabályok vonatkoznak a több (tag)állam területén történő munkavégzés eseteire.

Amennyiben a konkrét esetben érintett összes ország az EGT tagállam, akkor a Rendelet szabályai alapján egyértelműen megállapítható a TB kötelezettség és biztosított, hogy **nem merül fel többes TB kötelezettség**. Ugyanez a helyzet, ha a foglalkoztatás olyan országokban történik, akikkel Magyarország kötött Egyezményt. Itt adott esetben több Egyezményt is vizsgálni kell, de mivel ezek alapvető szabályai közel azonosak vagy nagyon hasonlóak – néhány nagyon extrém esettől eltekintve – azonos végeredményt kapunk.

Többes TB kötelezettség probléma akkor merülhet fel, ha a foglalkoztatás érint Rendelettel vagy Egyezményekkel nem lefedett országot is. Itt bizony előfordulhat, hogy a Rendelet/Egyezmény által kijelölt államban és az Egyezménnyel/Rendelettel nem lefedett államban is keletkezik TB kötelezettség.

i. Több tagállamban történő munkavégzés, több foglalkoztató

Az EU Koordinációs Rendelete a több tagországot érintő munkavégzés esetében a következőképp határozza meg az irányadó TB szabályokat:

- (i) adott munkavállaló lakóhelye szerinti állam: ez akkor lesz a TB joghatóság, ha az adott munkavállaló jellemzően **a lakóhely szerinti tagállamban végzi a munkatevékenységének jelentős részét**. Példa: Egy állandó romániai lakóhellyel

rendelkező román állampolgár munkavállaló egy magyar céggel kötött munkavállalás keretében több országban végez szervezési tevékenységet. A tevékenységgel érintett országok mind EU tagállamok. Az éves munkaidőnyilvántartás alapján a román munkavállaló Romániában 40%-ban, a többi négy tagállamban 15-15%-ban végzi tevékenységét. Ebben az esetben a lakóhely szerinti államban végzi a munkatevékenységének jelentős részét, így a román TB hatálya alá fog tartozni, függetlenül attól, hogy munkaidejének 60%-át Románián kívül tölti el.

- (ii) a munkavállaló foglalkoztatójának bejegyzett székhelye/üzletviteli helye: akkor, ha **a munkatevékenységének jelentős részét nem a lakóhely szerinti országban végzi** és egyetlen egy foglalkoztatója van.
- (iii) a lakóhely szerinti államtól eltérő államban bejegyzett székhellyel/üzletviteli hellyel rendelkező foglalkoztató székhelyének/üzletviteli helyének állama: akkor, ha a munkatevékenységének jelentős részét nem a lakóhely szerinti országban végzi és **több foglalkoztatója van**, amelyek közül az egyik bejegyzett székhelye/üzletviteli helye a lakóhely szerinti állam.
- (iv) adott munkavállaló lakóhelye szerinti állam: akkor, ha **a munkatevékenységének jelentős részét nem a lakóhely szerinti országban végzi és több foglalkoztatója van**, amelyek közül legalább kettőnek a bejegyzett székhelye/üzletviteli helye a lakóhely szerinti tagállamtól eltérő tagállamokban található.

A fentiek szerint a **több foglalkoztató, több tagállamban végzett munkatevékenység** számos scenáriót tartalmazhat, amelyeket az alábbi táblázatban rögzítettük a könnyebb áttekinthetőség érdekében.

	Munkavállaló	Foglalkoztató		Munkavégzés tagországai	Hol végzi a tevékenységének jelentős részét?	Irányadó TB joghatóság
Lakóhely	Magyarország			Csehország, Magyarország, Lengyelország	Magyarország	Magyarország
Székhely/ üzletvitel hely		Lengyelország				
	Munkavállaló	Foglalkoztató		Munkavégzés tagországai	Hol végzi a tevékenységének jelentős részét?	Irányadó TB joghatóság
Lakóhely	Magyarország			Csehország, Magyarország, Lengyelország	Csehország	Lengyelország
Székhely/ üzletvitel hely		Lengyelország				
	Munkavállaló	Foglalkoztató 1	Foglalkoztató2	Munkavégzés tagországai	Hol végzi a tevékenységének jelentős részét?	Irányadó TB joghatóság
Lakóhely	Románia			Magyarország, Lengyelország, Horvátország, Románia	Lengyelország	Románia
Székhely/ üzletvitel hely		Románia	Románia			
	Munkavállaló	Foglalkoztató 1	Foglalkoztató2	Munkavégzés tagországai	Hol végzi a tevékenységének jelentős részét?	Irányadó TB joghatóság
Lakóhely	Horvátország			Magyarország, Lengyelország, Horvátország, Románia	Lengyelország	Románia
Székhely/ üzletvitel hely		Románia	Horvátország			
	Munkavállaló	Foglalkoztató 1	Foglalkoztató2	Munkavégzés tagországai	Hol végzi a tevékenységének jelentős részét?	Irányadó TB joghatóság
Lakóhely	Lengyelország			Magyarország, Lengyelország, Horvátország, Románia	Magyarország	Lengyelország
Székhely/ üzletvitel hely		Románia	Horvátország			

2) Gyakorlati példák



A továbbiakban három példán keresztül vizsgáljuk meg, hogy milyen hatása lehet annak, ha magyar érintett van egy összetett társadalombiztosítási ügyletben.

1. Példa

Magyar társaság, külföldi foglalkoztatott, több EU tagállam munkavégzési hely

Magyar Kft. tervezi bevenni a lengyel és a cseh piacokat, ezért munkaviszonyt köt egy **cseh állampolgárral**, akinek csehországi lakóhelye van. Itt él családja és ő is ott lakik. Munkáját viszont **80%-ban Lengyelország területén és „csak” 20%-ban végzi majd Csehország területén**. Kérdésként merülhet fel, hogy hol lesz biztosított ez a cseh állampolgár? Igen, azok tippeltek jól, akik Magyarországot választották, hiszen a példában csak EU-s tagállamok vesznek részt, így a Koordinációs Rendelet [továbbiakban: EU Rendelet] dönti el, hogy melyik tagállam TB jogát kell alkalmazni és eszerint a több tagállam területén végzett tevékenység esetében a lakóhely és a tevékenység jellemző végzésének a helye is befolyásoló tényező. Mindez persze azt is jelenti, hogy a cseh állampolgár magyar Kft-től szerzett jövedelme után egyéni társadalombiztosítási járulékokat fog fizetni, azaz helyette a Kft. fogja azt levonni és megfizetni. Cseh állampolgárunk **a magyar TB hatálya alá kerül** és amennyiben Csehországban akar igénybevenni szolgáltatásokat, azt a magyar OEP-en (azaz NEAK-on) keresztül kell finanszíroztatnia.

A magyar Kft. számára az így kifizetett jövedelem szociális hozzájárulási adó kötelezettség alá esik.

Ugyanakkor a cseh munkavállaló, személyi jövedelemadó tekintetében **csehországi adóügyi illetőségű marad**. A cseh-magyar kettős adóztatási egyezmény a nem önálló tevékenység (munkaviszony) esetében az adóztatás jogát az illetőség, illetve a munkavégzés tényleges helye szerinti országnak biztosítja. Ezek a példa szerinti esetben Csehország és Lengyelország lesznek. Így ezen jövedelem nem lesz adóztatható Magyarországon, hiszen sem a magánszemély adóügyi illetősége, sem a munkavégzés helye nem magyar. Így ezen jövedelem után magyar SZJA kötelezettség nem merül fel. Az, hogy a jövedelem felett Lengyelországnak lesz-e adóztatási joga, azt a cseh-lengyel kettős adóztatási egyezmények és az érintett országok belső adójogi szabályai alapján kell eldönteni.

Az előbbi példa fordul egy nagyot, ha a munkavégzés két tagállam közötti megoszlását megfordítjuk és így 80%-ban a lakhely szerinti országban, Csehországban fog dolgozni és csak 20%-ban Lengyelországban. Ebben az esetben a EU Rendelet a lakóhely szerinti országra „mutat”, ami Csehország lesz, ennek megfelelően pedig a cseh társadalombiztosítási szabályok szerint kell a kötelezettségeket teljesíteni.

2. Példa

USA cég, magyar foglalkoztatott, több EU tagállam munkavégzési hely

Egy amerikai cég felvesz egy magyarországi lakóhellyel rendelkező magyar állampolgár munkavállalót, hogy 65-35 %-os arányban Magyarországon és Romániában folytasson az amerikai cég érdekében értékesítési/üzleti tevékenységet. Ebben az esetben a 2016-ban

elfogadott amerikai-magyar szociálbiztonsági egyezmény mellett az EU Rendelet lesz a mérvadó annak eldöntésére, hogy hol lesz biztosított a magánszemély, melyik ország társadalombiztosítási rendszerének szabályait kell alkalmazni. Az EU Rendelet a magyarországi és romániai munkavégzés tekintetében a biztosítási jogviszonyt abba a tagállamba helyezi, ahol a munkavállaló lakóhelye van, feltéve, hogy a két tagállam közül itt végzi a tevékenységének jelentős részét. Mivel esetünkben ez Magyarország, így a Rendelet szerint a magyar TB szabályok lesznek az irányadók.

Az **amerikai-magyar szociálbiztonsági egyezmény** alapján a munkavégzés helye alapján kell az irányadó TB jogot meghatározni, ez pedig szintén Magyarország lesz.

Mindezekből következik, hogy a példában leírt foglalkoztatás alapján a TB kötelezettséget a magyar szabályoknak megfelelően kell elbírálni és teljesíteni. Ezen szabályok szerint az amerikai cégnek – foglalkoztatóként – **regisztrációs kötelezettsége** keletkezik Magyarországon. Természetesen ezt a kötelezettségét megbízott pénzügyi képviselő útján is teljesítheti. Ha a foglalkoztató amerikai cég sem pénzügyi képviselőt nem bíz meg, sem saját maga nem jelentkezik be a magyar TB alá, mint foglalkoztató, úgy mind a TB, mind a szociális hozzájárulási adó szempontjából a munkavállalónak kell teljesítenie a munkáltatóra előírt szabályokat is (bejelentkezés, adatszolgáltatás, bevallás, adófizetés).

Az jövedelemadózás tekintetében a hatályban lévő **amerikai–magyar kettős adóztatási egyezmény** értelmében – egy Magyarországon élő és itt adóügyi illetőséggel rendelkező személy számára – **a munkaviszonyból származó jövedelem az illetőség szerinti országban adóztatható**, kivéve, ha a munkát a másik szerződő államban is végzi. Mivel esetünkben a

munkavállaló az USA-ban nem végez munkát és a magánszemély magyar adóügyi illetőségű, így ez a jövedelem az USA-ban nem visel adóterhet.

Ugyanakkor mivel Románia területén is történik munkavégzés, így a **román-magyar kettős adóztatási egyezményt** is vizsgálni kell. Eszerint a munkaviszonyból származó jövedelem adóztathatóságát alapvetően az adóügyi illetőség dönti el, kivéve, ha a munkát a másik országban is végzik. Romániának – mivel a területén is történik munkavégzés – akkor lesz adóztatási joga az ott végzett munka után járó jövedelem után, ha az alábbi hármas feltétel bármely eleme NEM teljesül:

- a) a személy bármilyen 12 hónapos időszakon belül nem tölt összesen 183 napnál hosszabb időszakot vagy időszakokat Romániában, és
- b) a díjazást olyan munkáltató fizeti, vagy olyan munkáltató nevében fizetik, aki nem belföldi illetőségű Romániában, és
- c) a díjazás terhét nem a munkáltatónak Romániában lévő telephelye vagy állandó bázisa viseli.

Mivel esetünkben az USA cég viseli a foglalkoztatás terheit, aki romániai telephellyel nem rendelkezik és a magánszemély idejének túlnyomó részét (65 %-át) Magyarországon tölti (soha nem tölt 183 napnál többet Romániában), így **a jövedelem csak Magyarországon lesz adóztatható.**

3. Példa

Argentín cég, argentin állampolgár foglalkoztatott,
magyarországi munkavégzés

Egy argentin cég saját országa munkavállalóját Magyarországra küldi munkavégzés céljából (az argentin cégnek nincs magyarországi leányvállalata, sem más formájú letelepedése, a tervezett itt tartózkodás meghaladja a 24 hónapot). Az argentin állampolgár Magyarországon lakóhelyet létesít. A jelenlegi szabályozási környezet szerint **Magyarországnak nincs Argentínával szociálbiztonsági egyezménye**, amely segíthet feloldani a kettős biztosítási jogviszony kérdését, ami az argentin munkaviszony és a magyarországi munkavégzés miatt jöhet létre. Az argentin állampolgárnak a magyarországi munkavégzése miatt **biztosítási jogviszonya** jön létre, ami TB és Szocha kötelezettségeket jelent az argentin cégnek, illetve a munkavállalójának. Amennyiben az argentin szabályok szerint Argentínában is biztosítási jogviszonya van az adott munkavállalónak, úgy **beállhat a kettős TB kötelezettség**. A magyarországi szabályozás alapján az argentin cégnek – ha nem választ pénzügyi képviselőt vagy adózási ügyvivőt – regisztrálnia kell magát Magyarországon, mint foglalkoztató és teljesítenie kell az előírt kötelezettségeket. Amennyiben ezt nem teszi, úgy **az argentin munkavállaló kötelezhető a munkáltatói feladatok, az adóbevallások és adóbefizetések teljesítésére**.

Az argentin munkavállaló jövedelemadóztatása sem egyszerű, mert a dél-amerikai országgal – jelen idő szerint – Magyarországnak nincs kettős adóztatást elkerülő egyezménye. Bár egyezmény hiányában is lehetséges az Szja törvényünk alkalmazásától

történő eltérés, de ebben az esetben az adópolitikáért felelős miniszter (pénzügyminiszter) ún. „viszonossági” állásfoglalása az irányadó.

Viszonossági állásfoglalás hiányában az Szja törvény szabályai szerint kell az adókötelezettségeket meghatározni. Magyarországon területén, munkaviszony keretében végzett munkáért járó jövedelem esetén a jövedelemszerzés helye Magyarország, így **ez a jövedelem akkor is adóköteles lesz** Magyarországon, ha a magánszemély – Szja törvény szerint megállapított – adóügyi illetősége nem kerül át hazánkba. Ezután a jövedelem után az adókötelezettségeket – kifizető hiányában – a magánszemélynek saját magának kell teljesítenie.

Amennyiben az argentin állampolgár létérdekének központja Magyarországra kerülne vagy a szokásos tartózkodási helye lenne itt, vagy csak Magyarországon lenne állandó lakóhelye, akkor magyar adóügyi illetőségűnek minősülne magyar adójogi szempontból és így akkor nem csak a Magyarországról származó jövedelme, hanem a világjövedelme után is itt (is) kellene az adókötelezettségét teljesítenie.

Egy természetes személynek akkor van Magyarország területén **szokásos tartózkodási helye**, ha az adott naptári évben - a ki- és beutazás napját is egész napnak tekintve - legalább 183 napot belföldön tartózkodott. Míg **létérdekek központja** alatt azt az államot kell érteni, amelyhez a magánszemélyt a legszorosabb személyes, családi és gazdasági kapcsolatok fűzik.

S ebben az esetben bizony előfordulhat, hogy mind Argentínában, mind Magyarországon adót kell fizetni ugyanazon jövedelem után. Ilyenkor pedig az Szja törvény kettős adóztatás

elkerülését szolgáló rendelkezéseit kell alkalmazni, azzal, hogy ez ugyan némileg enyhíti a kettős adóterhelést, de teljes mértékben nem szünteti meg.

Amennyiben bármilyen kérdése merülne fel a leírtakkal kapcsolatban, keressen minket bizalommal!

2020. március 12.

Üdvözlettel:

PMX Csapat

Tisztelt Olvasó!

Minden {pmx} kiadványt a lehető legnagyobb gonddal és figyelemmel állítunk össze, az elmúlt 25 év során megszerzett ismereteink és gyakorlati tapasztalataink birtokában. S éppen ezen ismeretek mondatják velünk azt, hogy adózási szempontból szinte nincs két egyforma eset, sokszor egy jelentéktelennek tűnő eltérés alapvetően érintheti, változtathatja meg egy ügylet, tranzakció vagy éppen juttatás adókötelezettségét. Erre tekintettel kérjük, hogy nagyon gondosan mérlegelje, ha üzleti döntéseit kizárólag ezen kiadványban foglalt tartalomra alapozva hozza meg és nem konzultál adószakértőjével a konkrét eset kapcsán. Mi nyomatékosan hangsúlyozzuk azt, hogy minden esetben ki kell kérni a konkrét ügyről a szakértő véleményét és megalapozott, felelősségteljes döntés csak ennek birtokában hozható.

A fentiek miatt a kiadvány nem megfelelő gondossággal történő felhasználásából fakadó semmilyen kárért nem tudunk felelősséget vállalni.

Megértésüket köszönjük!



Szalai János partner